

Kacper Milkowski¹

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ORCID ID: 0000-0003-4367-0365

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA SĄDU NAJWYŻSZEGO (LIPIEC–WRZESIEŃ 2024)

ABSTRACT

Overview of the decisions of the Polish Supreme Court

The resolution of the panel of seven judges of the Polish Supreme Court of September 11, 2024 (case file no. III CZP 65/23) is of utmost importance for legal practice. In the resolution, the Polish Supreme Court assumed that if the repair of the vehicle by the injured party has become impossible, particularly in cases where the vehicle has been sold or repaired, it is not justified to determine the amount of compensation from third-party liability insurance for motor vehicle owners as the equivalent of hypothetical repair costs. Another important resolution of the Polish Supreme Court is the resolution of the panel of seven judges of July 3, 2024 (case file no. III CZP 61/23). As indicated by the Polish Supreme Court, if the court of second instance, as a result of considering an appeal against a judgment granting the primary claim, finds this claim to be unfounded, it should modify the appealed judgment by dismissing the primary claim and designating the modified judgment as partial, as well as setting aside the decision on litigation costs contained therein. In such a case, the court of second instance leaves the consideration of the alternative claim to the court of first instance.

¹ Absolwent prawa na Wydziale Prawa i Administracji na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

Keywords: Polish Supreme Court, judiciary, criminal proceedings, civil proceedings, resolution, judgment

Słowa kluczowe: Sąd Najwyższy, orzecznictwo, postępowanie karne, postępowanie cywilne, uchwała, wyrok

Sprawy z zakresu prawa cywilnego i gospodarczego

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., I CSK 4131/23

Jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy. Jeżeli po wyeliminowaniu klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, to przemawia to za jej całkowitą nieważnością.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., I CSK 4141/23

Spełnienie świadczenia, którego wysokość została określona na podstawie abuzywnych postanowień umownych, nie pozbawia tych postanowień cechy abuzywności ani nie sprawia, że ocena ich abuzywności staje się bezprzedmiotowa.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., I CSK 4019/23

Droga konieczna powinna być przeprowadzona w taki sposób, by z jednej strony uwzględnić potrzeby nieruchomości pozbawionej dostępu do drogi publicznej, z drugiej strony spowodować jak najmniejsze obciążenie gruntów, przez które droga ma prowadzić. Innymi słowy ustanowienie drogi koniecznej powinno stanowić rachunek korzyści i strat wynikających z przeprowadzenia służebności w określony sposób dla właścicieli nieruchomości władnanej i obciążonej – godząc interesy właścicieli tych nieruchomości w taki sposób, by możliwe było jednoczesne wykorzystanie obu nieruchomości w możliwie najszerszym zakresie.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2024 r., I CSK 2482/24

Miarkowanie kary umownej stanowi wyraz tzw. prawa sędziowskiego, co implikuje, że sąd dysponuje pewnym zakresem uznania co do sposobu rozstrzygnięcia, a konkretnie co do tego, czy i w jakim zakresie żądanie miarkowania kary umownej zasługuje na uwzględnienie. Celem miarkowania kary umownej jest unikanie dysproporcji między wysokością zastrzeżonej kary umownej a godnym ochroną interesem wierzyciela. Katalog okoliczności mogących uzasadniać miarkowanie kary umownej ma otwarty charakter – zalicza się do nich nie tylko relację między wysokością należnej kary a szkodą albo odszkodowaniem należnym wierzycielowi na zasadach ogólnych, lecz także relację między wysokością należnej kary umownej a wartością przedmiotu umowy bądź wysokością należnego wynagrodzenia umownego; uwzględnieniu podlega ponadto charakter naruszonych postanowień umownych, długo-trwałość i dolegliwość ich naruszenia oraz ewentualna korzyść czerpana przez dłużnika z tytułu naruszenia zobowiązania. Nie bez znaczenia jest również to, czy intencją stron było

wykorzystanie z uzasadnionych przyczyn represyjnego celu kary. Jeżeli sąd decyduje się zmniejszyć uzgodnioną karę umowną, specyfika prawa sędziowskiego i nieostry charakter powołanych kryteriów sprawiają, że nie można oczekiwać, iż uzasadnienie decyzji co do stopnia redukcji kary umownej zostanie oparte na precyzyjnych kalkulacjach lub obliczeniach poddających się każdorazowo pełnej obiektywizacji. Przeciwnie, w miarkowaniu kary umownej tkwi element uznania i oszacowania dokonywanego przez sąd. Aby uniknąć zarzutu arbitralności, uzasadnienie powinno jednak odnosić się do powołanych wyżej kryteriów i wyjaśniać, dlaczego kara umowna – po jej zredukowaniu – koresponduje z celami tej instytucji i nie pozostaje w nadmiernej dysproporcji do godnego ochrony interesu wierzyciela.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2312/23

Artykuł 65 § 2 k.c. stosuje się, jeżeli dosłowne brzmienie umowy nie oddaje wiernie zgodnego zamiaru stron i celu umowy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2335/23

Przepis przyznający prawo do jednostronnego żądania udzielenia gwarancji pod rygorem odstąpienia od umowy, czyli art. 649⁴ § 1 k.c., należy interpretować łącznie z art. 649⁴ § 3 k.c. określającym skutki odstąpienia, a są nimi wygaśnięcie obowiązku kontynuowania robót przy przysługiwaniu wynagrodzenia za całość umówionych robót, pomniejszonego jedynie o sumy zaoszczędzone z powodu niedokończenia robót (czyli wraz z pełnym zyskiem planowanym w ramach umówionego wynagrodzenia). Zatem z chwilą zakończenia robót podwykonawca nie może już odstąpić od umowy na podstawie art. 649⁴ § 1 k.c., bez potrzeby oceny prawa do odstąpienia na podstawie art. 5 k.c.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2387/24

Możliwość powołania się na brak winy dotyczy tylko niewykonania obowiązku złożenia wniosku o upadłość i nie uzasadnia tezy, że odpowiedzialność z art. 299 k.s.h. jest odpowiedzialnością na zasadzie winy. Artykuł 299 § 2 k.s.h. obciąża członka zarządu ciężarem wykazania, że zaszła jedna z okoliczności egzoneracyjnych, i wobec uregulowania kwestii ciężaru podniesienia i udowodnienia tych okoliczności przepisem prawa zbędne jest sięganie do koncepcji doktrynalnych (odpowiedzialność na zasadzie winy czy ryzyka). Ponadto w przypadku odpowiedzialności na zasadzie winy prawo także niekiedy obciąża sprawcę ciężarem wykazania braku winy (np. art. 429 k.c.).

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2249/23

Sąd wieczystoksięgowy, rozpoznając wniosek o wpis o wszczęciu egzekucji (art. 924 § 1 k.p.c.) wyłącznie w oparciu o tytuł wykonawczy przeciwko dłużnikowi, powinien odmówić wpisu. Jeśli jednak komornik dołączy do wniosku prawomocny wyrok ze skargi pauliańskiej, sąd wieczystoksięgowy powinien pominąć wpisy dokonane w oparciu o bezskuteczną umowę, co oznacza, że powinien oprzeć się na wpisach poprzednich.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2269/23

W sprawie o ustalenie granicy nie ma podstaw do badania z urzędu w każdej sprawie, czy granica ustalona w postępowaniu uwłaszczeniowym ściśle odpowiada stanowi

posiadania 4 listopada 1971 r. (wejście w życie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. nr 27, poz. 250 z późn. zm.).

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2024 r., I CSK 2975/23

Po odstąpieniu od umowy wzajemnej świadczenia podlegające zwrotowi nie muszą być spełnione jednocześnie. Tylko bowiem świadczenia będące przedmiotem zobowiązań z umowy wzajemnej powinny być w zasadzie spełnione jednocześnie (art. 488 § 1 k.c. *in princ.*). Dopuszczalne jest więc po odstąpieniu od umowy wzajemnej domaganie się zwrotu spełnionego świadczenia bez jednoczesnego zaoferowania zwrotu świadczenia otrzymanego; druga strona ma odrębne roszczenie o zwrot tego, co świadczyła na podstawie umowy, którego może dochodzić na zasadach ogólnych. Może też powołać się na prawo zatrzymania (art. 496 k.c.). Na sądzie orzekającym o zgłoszonym przez jedną ze stron umowy roszczeniu o zwrot spełnionego przez nią na podstawie umowy świadczenia nie ciąży – niezależny od zgłoszonych żądań – obowiązek rozstrzygnięcia o jednoczesnym zwrocie drugiego ze spełnionych świadczeń.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2024 r., I CNP 68/23

Gdy umowa, na podstawie której zostały wykonane roboty budowlane, jest nieważna, od strony korzystającej z efektów wykonanych prac sąd może zasądzić wynagrodzenie na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Chodzi tu jednak o takie sytuacje, w których ustalenia faktyczne dokonane na bazie twierdzeń powoda pozwalają na rozstrzygnięcie o żądaniu zapłaty na alternatywnej podstawie prawnej, co dotyczy zwłaszcza istnienia i wartości wzbogacenia po stronie pozwanej.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2024 r., I CSK 2326/23

Przepis art. 670 k.p.c. nakazuje wprawdzie sądowi ustalać z urzędu, kto jest spadkobiercą, nie zwalnia to jednak zainteresowanych od konieczności wykazywania inicjatywy dowodowej co do faktów, z których wywodzą skutki prawne, i nie uchyla ciężaru dowodu w znaczeniu materialnym.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2024 r., III CZP 5/24

Postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2024 r., I CSK 2706/23

Przepis art. 77 u.k.w.h. ogranicza skutki przedawnienia dla odpowiedzialności właściciela przedmiotu obciążonego hipoteką wobec wierzyciela hipotecznego przedawnionej wierzytelności, zabezpieczonej hipoteką. Nie uniemożliwia on podniesienia zarzutu przedawnienia, jednak skuteczne skorzystanie z tego zarzutu możliwe jest jedynie w zakresie odpowiedzialności osobistej dłużnika, a nie w zakresie odpowiedzialności

rzeczowej – wierzyciel hipoteczny nadal będzie mógł zaspokoić swoją przedawnioną wierzytelność z przedmiotu hipoteki.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2024 r., III CZ 137/24

W tzw. sprawach działowych wartość przedmiotu zaskarżenia pozostaje w ścisłej zależności od wyniku postępowania i wyznacza ją nie wartość przedmiotu działu, lecz wartość konkretnego interesu skarżącego, którego dotyczy lub może dotyczyć zaskarżenie. Z reguły nie może ona przekraczać wartości udziału w dzielonym majątku uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną, nawet gdy orzeczenie zaskarżono w całości.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2024 r., III CZP 65/23

Jeżeli naprawa pojazdu przez poszkodowanego stała się niemożliwa, w szczególności w razie zbycia lub naprawienia pojazdu, nie jest uzasadnione ustalenie wysokości odszkodowania z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych jako równowartości hipotetycznych kosztów naprawy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2024 r., I CSK 2563/23

Bieg roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy. Tym samym do rozpoczęcia tej wymagalności nie jest konieczne złożenie przez kredytobiorcę żadnego sformalizowanego oświadczenia przed odpowiednim organem, a przyjęcie konieczności złożenia takiego oświadczenia pozostawałoby w sprzeczności z jednolitym orzecznictwem TSUE.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2024 r., I CSK 984/23

Współwłaściciel może domagać się od pozostałych współwłaścicieli, korzystających z rzeczy wspólnej z naruszeniem art. 206 k.c. w sposób wyłączający jego współposiadanie, wynagrodzenia za korzystanie z tej rzeczy na podstawie art. 224 § 2 k.c. lub art. 225 k.c. Do naruszenia art. 206 k.c. nie dochodzi, gdy współwłaściciele wyrazili zgodę na korzystanie z rzeczy (jej części) na wyłączność, która może przybrać postać umowy o podział rzeczy do korzystania (tzw. podział *quoad usum*), polegający na wytyczeniu poszczególnym właścicielom fizycznie wydzielonych części rzeczy wspólnej do wyłącznego władania albo rezygnacji – niebędącej zrzeczeniem się prawa własności – z wykonywania swych uprawnień w odniesieniu do rzeczy wspólnej (jej części) przez jednego współwłaściciela albo wielu współwłaścicieli na rzecz innego albo innych. Każda z tych postaci zgód wyłącza bowiem – w zakresie związanego z nią zezwolenia – bezprawność niezgodnego z art. 206 k.c. współposiadania i korzystania z rzeczy wspólnej.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2024 r., I CSK 2553/23

Sama świadomość wystąpienia czynnika szkodzącego nie przesądza o zakwalifikowaniu zachowania poszkodowanego jako przyczyniającego do powstania szkody. Podnosi się nawet, że zachowanie poszkodowanego, stanowiące normalną reakcję na działanie sprawcy szkody, także nie może być kwalifikowane jako przyczyniające się do powstania czy zwiększenia szkody.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2024 r., I CSK 2704/23

Aby konsument mógł udzielić wolnej i świadomej zgody na związanie umową zawierającą klauzule abuzywne, sąd krajowy powinien, w ramach krajowych norm proceduralnych i w świetle zasady słuszności w postępowaniu cywilnym, wskazać stronom w sposób obiektywny i wyczerpujący konsekwencje prawne, jakie może pociągnąć za sobą usunięcie nieuczciwego warunku, co jest szczególnie istotne wtedy, gdy niezastosowanie może prowadzić do unieważnienia całej umowy, narażając ewentualnie konsumenta na roszczenia restytucyjne, i to niezależnie od tego, czy strony są reprezentowane przez pełnomocnika zawodowego.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2024 r., I CSK 3343/23

Klauzule waloryzacyjne, które nie zostały wyrażone w umowie kredytu w sposób jasny i precyzyjny, podlegają badaniu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c. Wymaganie wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem nakazuje, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się ów warunek, a także, w zależności od przypadku, związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach, tak by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2024 r., I CSK 1876/24

1. Pisemne uzasadnienie orzeczenia sądowego stanowi jedynie materializację przyczyn decyzji podjętej przez sąd po rozpoznaniu sprawy, sporządza się je już po rozpoznaniu sprawy. Oznacza to, że niezamieszczenie określonego elementu rozumowania bądź uwzględnienie go w lakoniczny sposób w uzasadnieniu wyroku nie świadczy samo w sobie o tym, że dany element nie został przez sąd uwzględniony w procesie decyzyjnym.
2. Przesłanką zastosowania art. 419 § 1 k.s.h. jest samo istnienie w spółce akcji o różnych uprawnieniach, nie zaś istnienie konkretnego przywileju określonej grupy akcjonariuszy ani – tym bardziej – konieczności wykazania faktycznego związku pomiędzy tym przywilejem a przedmiotem kwestionowanej uchwały.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2024 r., I CSK 3301/23

Zgodnie z treścią art. 94 u.k.w.h. jedynie wygaśnięcie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką skutkuje wygaśnięciem hipoteki. Tym samym dłużnik domagający się wykreślenia hipoteki zobowiązany jest wykazać dokumentem, że wierzytelność wygasła. Wątpliwość co do faktu istnienia wierzytelności i wygaśnięcia hipoteki nie może być przedmiotem badania i postępowania dowodowego przed sądem wieczystoksięgowym. Spory co do zgodności wpisów z rzeczywistym stanem prawnym podlegają rozpoznaniu w odrębnym procesie, w tym także w oparciu o art. 10 u.k.w.h.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r., III CZ 128/24

Przyjęcie, że strona dokonała czynności po terminie w przypadku nadania przesyłki pocztowej, wymaga jednoznacznego stwierdzenia, że przesyłka ta została nadana już po upływie terminu na dokonanie tej czynności. Tylko wówczas aktualizuje się bowiem

kompetencja sądu do uznania, że czynność ta jest bezskuteczna (art. 167 k.p.c.) i ewentualnie powstaje konieczność podjęcia stosownej czynności, np. w postaci odrzucenia wniosku o doręczenie orzeczenia wraz uzasadnieniem (art. 328 § 4 k.p.c.) czy też odrzucenia skargi kasacyjnej (art. 398⁶ § 2 k.p.c.). Jeżeli natomiast nie jest możliwe stanowcze ustalenie daty nadania przesyłki i nie można wykluczyć, że przesyłka ta została nadana w terminie, sąd powinien przyjąć interpretację korzystną dla podejmującego daną czynność i uznać, że nie ma podstaw do uznania jej za bezskuteczną. W takich okolicznościach czynność procesowa strony musi być oceniona jako dokonana w terminie.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2024 r., I CSK 1758/23

Przedsiębiorca może zasiedzieć służebność przesyłu, nawet jeżeli nie jest właścicielem urządzeń przesyłowych, lecz np. dzierżawi je od innego przedsiębiorstwa energetycznego lub korzysta w oparciu o inny stosunek prawny z urządzeń stanowiących własność innego podmiotu niż właściciel gruntu. Natomiast w przypadku umowy regulującej korzystanie przez przedsiębiorcę z urządzeń przesyłowych stanowiących własność właściciela gruntu nie może dojść do zasiedzenia służebności, ponieważ przedsiębiorca nie korzysta z nieruchomości w sposób odpowiadający służebności przesyłu (art. 352 § 1 k.c.), lecz korzysta z niej w sposób przewidziany umową, nawet jeżeli faktyczny sposób korzystania narusza tę umowę. Dla przykładu: dzierżawca nie może zasiedzieć dzierżawionej nieruchomości, dopóki podstawą używania przez niego nieruchomości jest umowa dzierżawy, nawet jeżeli dzierżawca łamie postanowienia tej umowy. Tak samo przedsiębiorca nie może zasiedzieć służebności przesyłu, dopóki ma inny tytuł do korzystania z cudzej nieruchomości oraz urządzeń będących własnością właściciela gruntu.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2024 r., III CZP 3/24

Przy obliczaniu zachowku nie dolicza się darowizn dokonanych przed więcej niż dziesięcioma laty, licząc wstecz od otwarcia spadku, na rzecz osób, które nie dochodzą do spadku (art. 994 § 1 k.c.).

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2024 r., III CZ 64/24

Przepis art. 21 k.p.c. nakazujący przy kumulacji roszczeń przyjmować za podstawę obliczenia wpisu ogólną wartość połączonych roszczeń nie odnosi się do żądań ewentualnych i alternatywnych. Skoro więc przy zgłoszeniu żądania głównego i ewentualnego wykluczona jest kumulacja ich wartości, to zagadnienie, wartość którego z tych żądań wyznacza wartość przedmiotu sporu, orzecznictwo rozstrzygnęło w ten sposób, że decyduje wartość żądania głównego, jeżeli ma ono postać sumy pieniężnej. Wartość żądania ewentualnego niemającego charakteru sumy pieniężnej decyduje o wartości przedmiotu zaskarżenia wówczas, gdy żądanie główne zostanie prawomocnie oddalone. W świetle powyższego oznaczenie przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia kwotą odpowiadającą wartości roszczenia ewentualnego (przy jednoczesnym zaskarżeniu wyroku również w części oddalającej powództwo główne), a więc w taki sposób, aby sprawa spełniła kryterium *ratione valoris* tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, nie może odnieść skutku.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2024 r., II CSKP 1929/22

Szkoda w postaci utraconych korzyści musi być przez poszkodowanego wykazana z tak dużym prawdopodobieństwem, aby uzasadniała w świetle doświadczenia życiowego przyjęcie, że utrata korzyści rzeczywiście nastąpiła jako typowe następstwo zdarzeń w zaistniałym układzie stosunków i warunków oraz zwyczajnym biegu rzeczy. Poziom prawdopodobieństwa fikcyjnego przebiegu zdarzeń musi być tak wysoki, że nakazuje w świetle osiągnięć wiedzy i przy uwzględnieniu zasad doświadczenia życiowego wykluczyć możliwe alternatywne modele i uznać, że wypadki najpewniej potoczyłyby się według przyjętej hipotezy. Ze względu na cel tworzenia alternatywnego świata zdarzeń hipotetycznych musi on w maksymalnym stopniu odtwarzać rzeczywistość w całej jej złożoności. Jeżeli wyłączenie zdarzenia szkodzącego powoduje, że prawdopodobieństwo uzyskania korzyści przez poszkodowanego jest większe niż inny hipotetyczny przebieg zdarzeń, szkodę można uznać za utraconą korzyść, w przeciwnym razie ma ona charakter ewentualny i jako taka nie podlega naprawieniu.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2024 r., I CSK 815/23

Celem art. 647¹ k.c. jest zapewnienie ochrony podwykonawcom. Sposób realizacji tej ochrony, polegający na wprowadzeniu gwarancyjnej odpowiedzialności inwestora za cudzy dług, wymaga jednak starannej i rozważnej interpretacji zachowań mających uzewewnętrznić wolę przyjęcia na siebie takiej odpowiedzialności. Dorozumiana zgoda inwestora na zawarcie umowy wykonawcy i podwykonawcy jest skuteczna, gdy istotne postanowienia umowy, decydujące o zakresie solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą za wypłatę wynagrodzenia podwykonawcy, są znane inwestorowi albo z którymi miał możliwość zapoznania się.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2024 r., III CZ 108/24

Skutki wadliwej czynności dokonanej przez poprzedniego pełnomocnika nie mogą obciążać strony postępowania, jeżeli skutki te wystąpiły niezależnie od tejże strony.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2024 r., I CSK 2273/23

Przewidziano w art. 176 k.c. doliczania czasu posiadania nie stosuje się na korzyść jednego lub kilku spadkobierców, jeżeli władają oni nieruchomością tylko w swoim imieniu, z wyzuciem z posiadania nieruchomości pozostałych spadkobierców. Zaliczenie posiadania spadkodawcy do biegu zasiedzenia przez spadkobiercę nie może przewyższać udziału spadkobiercy w spadku, w wypadku zaś, gdy jeden ze spadkobierców wyzulił z posiadania rzeczy pozostałych spadkobierców względnie rzecz została porzucona przez pozostałych spadkobierców, to termin zasiedzenia całej rzeczy należałoby liczyć najwcześniej od chwili otwarcia spadku.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2024 r., I CSK 1400/23

Zadośćuczynienie pieniężne przewidziane w art. 446 § 4 k.c. nie jest zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej, a jego celem jest kompensacja krzywdy i złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej oraz pomoc poszkodowanemu w dostosowaniu się do zmienionej,

w związku z tym, jego sytuacji życiowej. Na rozmiar krzywdy podlegającej naprawieniu, o którym mowa w tym przepisie, mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby najbliższej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby najbliższej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek zarówno zmarłego, jak i pokrzywdzonego.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2024 r., II CSKP 1357/22

Artykuł 264 k.p.c. stanowi, że kolejność przesłuchania świadków oznacza przewodniczący, a świadkowie, którzy nie złożyli jeszcze zeznań, nie mogą być obecni przy przesłuchaniu innych świadków. Uregulowanie to ma charakter porządkowy, pozostaje ono w związku z tym, że czynnościami w postępowaniu kieruje przewodniczący, a zatem do niego także należy określenie kolejności, w jakiej przesłuchani będą świadkowie. Ustawodawca nie określił sankcji, z którą – wbrew art. 264 k.p.c. – byłoby powiązane przesłuchanie świadka obecnego przy przesłuchaniu innych świadków. W warunkach jawności czynności podejmowanych na rozprawach nie można wykluczyć, że będzie na niej obecna osoba, którą następnie któraś ze stron wymieni we wniosku dowodowym jako świadka, o którego przesłuchanie wnosi. Obecność przy zeznaniach innych osób nie jest zatem przyczyną wyłączającą dopuszczenie dowodu z zeznań świadka, a jedynie okolicznością konieczną do uwzględnienia przy ocenie jego zeznań. Ocena ta ma uwzględniać cały zebrany w sprawie materiał dowodowy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2024 r., I CSK 2144/23

Zastrzeżona przez strony stosunku obligacyjnego kara umowna należy się wierzycielowi tylko wtedy, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez dłużnika zobowiązania niepieniężnego jest następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność (art. 471 k.c.), tj. gdy – jeżeli strony co innego nie zastrzegły ani co innego nie przewiduje szczególny przepis ustawy – niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego wynika z jego winy w jakiegokolwiek postaci.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2024 r., I CSK 2151/24

Artykuł 13 lit. b konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r., zdefiniował odpowiednio poważne naruszenie dobra uprowadzonego dziecka, pozwalające na oddalenie wniosku o nakazanie powrotu, jako postawienie dziecka „w sytuacji nie do zniesienia”. Nie wystarczy stwierdzenie, że dla dobra dziecka lepsze jest pozostanie w aktualnym miejscu zamieszkania – nie w tym kierunku powinno być prowadzone postępowanie.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2024 r., I CSK 3363/23

1. Potrącenie może zostać dokonane w każdym terminie, po ziszczeniu się przesłanek określonych w art. 498 k.c. Jeżeli oświadczenie w tym zakresie zostanie złożone przed wypełnieniem się wskazanych w tym przepisie przesłanek, do potrącenia nie dojdzie i co więcej, czynność ta nie ulegnie konwalidacji z chwilą ich ziszczenia się. W takiej

sytuacji konieczne jest dokonanie kolejnej czynności prawnej prowadzącej do kompensaty.

2. O ile strony umowy nie oznaczyły terminu zapłaty kary umownej, to zgodnie z art. 455 k.c. świadczenie z tego tytułu powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego wykonania. Wezwanie takie jest wystarczające do postawienia wierzytelności w stan wymagalności i umożliwia potrącenie. Roszczenia stają się wymagalne z momentem doręczenia oświadczenia. Wezwanie do wykonania świadczenia nie wymaga żadnej szczególnej formy. Wystarczy, jeśli wierzyciel poprzez swoje zachowanie wyrazi w sposób dostateczny wolę, aby dłużnik spełnił świadczenie.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2024 r., III CZP 64/23

O zachowaniu dwumiesięcznego terminu, o którym mowa w art. 1208 § 1 k.p.c., decyduje chwila wniesienia skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego do sądu apelacyjnego, na obszarze którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2024 r., III CZP 1/24

W przypadku dyrektora miejskiego ośrodka pomocy społecznej nie ma przepisu wprost stanowiącego, kto może być jego pełnomocnikiem. Artykuł 87 § 2 k.p.c. stosowany wprost reguluje jedynie zastępstwo procesowe osób prawnych oraz przedsiębiorców, w tym nieposiadających osobowości prawnej. Nie reguluje zastępstwa procesowego organów państwa mających prawo do wytoczenia powództwa na rzecz innego podmiotu.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2024 r., III CZP 61/23

Jeżeli sąd drugiej instancji w wyniku rozpoznania apelacji od wyroku uwzględniającego żądanie główne uznaje to żądanie za niezasadne, powinien zmienić zaskarżony wyrok, oddalając żądanie główne i oznaczając zmieniony wyrok jako częściowy, oraz uchylić zawarte w nim rozstrzygnięcie o kosztach procesu. W takim wypadku sąd drugiej instancji pozostawia rozpoznanie żądania ewentualnego sądowi pierwszej instancji.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2024 r., III CZP 2/24

Dla skuteczności podniesienia zarzutu potrącenia na podstawie art. 203¹ k.p.c. i odbioru takiego oświadczenia wystarczające jest pełnomocnictwo procesowe.

Sprawy z zakresu prawa karnego

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., I KZP 3/24

Przepisy artykułu 47 § 1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2016 r. poz. 178 ze zm.) nie mają charakteru epizodycznego i nie zawierają ograniczenia temporalnego dotyczącego ich obowiązywania. Przepisy te mają charakter ustrojowy i obowiązują nadal, do czasu ewentualnego wyeliminowania w sposób przewidziany prawem. Oznacza to, że prokurator pozostający w stanie spoczynku

w dniu wejścia w życie wyżej wymienionej ustawy może wrócić na swój wniosek na ostatnio zajmowane stanowisko lub stanowisko równorzędne. Uprawnienie to nie dotyczy jedynie tych prokuratorów, którzy przeszli w stan spoczynku z przyczyn zdrowotnych. Prokurator, który skorzystał z tego uprawnienia, jest prokuratorem pozostającym w służbie czynnej. Podjęte przez Prokuratora Generalnego na tej podstawie prawnej decyzje nie mogą być uznane za wadliwe, nieobowiązujące czy też niewywołujące skutków prawnych. W konsekwencji, skoro podjęcie stosownej decyzji o przywróceniu prokuratora w stanie spoczynku do służby czynnej, w trybie art. 47 § 1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2016 r. poz. 178 ze zm.), a następnie powołanie go przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek Prokuratora Generalnego, na stanowisko Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego – Prokuratora Krajowego miało wiążącą podstawę prawnoustrojową, to było powołaniem prawnie skutecznym.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2024 r., V KK 334/24

Zakresem pojęcia „związek”, w kontekście art. 36 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa, nie można obejmować zbiorowości wyznaniowej będącej wspólnotą o charakterze religijnym.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2024 r., II KK 489/23

Obwiniony znajdował się w grupie około dziesięciu osób, która zajmowała pozycję siedzącą na chodniku i części jezdni na wysokości kościoła, trzymając się przy tym za ręce. Tym samym, nawet gdyby nie zostali usunięci z tego miejsca, to uczestnicy przemarszu („zgromadzenia mającego na celu oddanie hołdu ofiarom katastrofy smoleńskiej”) mogliby ominąć tę niewielką grupę pozostałą, wolną częścią jezdni. Z relacji obwinionego wynikało, że jego obecność w tym miejscu wiązała się ze sprzeciwem obywatelskim odnośnie do prowadzonych ekshumacji ofiar katastrofy smoleńskiej i proponowanych zmian w prawie zgromadzeń. Protest, w którym brał udział obwiniony, miał charakter pokojowy, a jego uczestnicy nie zachowywali się agresywnie. Wykrzykiwane były hasła „wolność zgromadzeń”, „zatrzymajcie ekshumacje”. Należy więc uznać, że obwiniony realizował gwarantowane konstytucyjnie i konwencyjnie prawo do wyrażania (w pokojowy sposób, bez żadnej agresji) swojego stanowiska w debacie publicznej, tak więc jego zachowanie nie realizowało znamion wykroczenia z art. 52 § 2 pkt 1 k.w.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., III KK 379/24

W zakresie uregulowanego na mocy aktu wykonawczego obowiązku odbycia kwarantanny nie przewidziano regulacji wyłączających stosowanie art. 2 § 1 k.w. Wobec zmiany przepisów rozporządzenia, które wypełniały przepis blankietowy art. 116 § 1a k.w., doszło do zmiany ustawy w rozumieniu art. 2 § 1 k.w., która na skutek braku szczegółowych unormowań kolizyjnych doprowadziła do całkowitej depenalizacji przypisanego obwinionemu wykroczenia.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2024 r., I KK 334/24

Gdy w wyniku oceny dowodów sąd uznaje, że oskarżony nie dopuścił się czynu ciągłego w zakresie zarzucanym mu aktem oskarżenia, nie może go uniewinnić od poszczególnych

elementów tego czynu ciągłego, lecz eliminuje te fragmenty z opisu czynu i wyjaśnia w uzasadnieniu, dlaczego przypisany oskarżonemu czyn ciągły nie obejmuje wszystkich pojedynczych zachowań nań się – według oskarżyciela – składających.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2024 r., II KO 96/24

Jeśli chodzi o postępowania karne, w których oskarżonym jest biegły sądowy, to przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. następuje w przypadkach, gdy dana osoba wielokrotnie występuje w procesie karnym w roli biegłego przed sądem właściwym do rozpoznania sprawy. Tym bardziej potrzeba skorzystania z instytucji tzw. właściwości delegacyjnej występuje, gdy wszyscy sędziowie, którzy mogliby orzekać w niniejszej sprawie, współpracowali w przeszłości z biegłym, wykorzystując w prowadzonych procesach sporządzone przez niego opinie.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2024 r., V KK 278/24

Przepis art. 180a k.k. przewiduje odpowiedzialność karną za zachowanie sprawcy, który prowadzi pojazd mechaniczny na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, nie stosując się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. Warunkiem odpowiedzialności karnej jest zatem nie tyle samo zachowanie polegające na kierowaniu pojazdem bez posiadania uprawnień, ale zachowanie takie musi być powiązane z niezastosowaniem się do wydanej uprzednio decyzji (w tym wypadku) administracyjnej o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi. Warunkiem ponoszenia odpowiedzialności za przestępstwo o znamionach opisanych w art. 180a k.k. jest istnienie w obiegu prawnym decyzji właściwego organu, pozbawiającej sprawcę uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2024 r., III KK 302/20

Zastosowanie art. 626 § 2 k.p.k. ograniczone jest terminem przedawnienia wynikającym z treści przepisu art. 641 k.p.k., zgodnie z którym prawo do ściągnięcia zasądzonych kosztów procesu przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, kiedy należało je uiścić. Należy uznać, że w wypadku kosztów obrony z urzędu i dochodzonych z tego tytułu kwot roszczenie powstaje z chwilą wydania przez organ procesowy, w tym przede wszystkim sąd, orzeczenia prawomocnie rozstrzygającego tę kwestię. Przepis ten wprawdzie mówi o „prawie do ściągnięcia zasądzonych kosztów procesu przedawnia się z upływem 3 lat od dnia, kiedy należało je uiścić”, co na pierwszy rzut oka zdaje się świadczyć o tym, że ustawodawcy chodzi o relację pomiędzy Skarbem Państwa a podmiotem będącym dłużnikiem Skarbu Państwa z tytułu obowiązku zapłaty kwoty stanowiącej składnik kosztów procesu, to jednak przyjmuje się, że przepis ten odnosi się do wszystkich kosztów, a zatem i do zasądzonych od skazanego na rzecz oskarżyciela posiłkowego, działającego przez swego pełnomocnika.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2024 r., II KK 229/24

Nie wszystkie informacje o charakterze kryminalistycznym wymagają opinii biegłego, zwłaszcza w sytuacji dysponowania przez sąd wystarczającym materiałem dowodowym do rekonstrukcji zdarzenia.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2024 r., IV KK 203/24

Z art. 43a § 2 k.k. wynika obowiązek orzeczenia przez sąd świadczenia na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w przypadku skazania za wymienione w nim przestępstwa, w tym za przestępstwo opisane w art. 244 k.k. Orzeczenie tego świadczenia jest obligatoryjne, a Kodeks karny nie przewiduje od tego obowiązku żadnego wyjątku.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2024 r., II KK 264/24

Czynów kwalifikowanych z art. 160 § 2 k.k. nie uwzględniono w katalogu zawartym w art. 41a § 1 k.k.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2024 r., II KK 312/24

Wobec sprawcy określonego w art. 93c pkt 4 k.k. (popołniającego czyn wyczerpujący znamiona m.in. art. 191 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k.) nie jest dopuszczalne orzeczenie środka zabezpieczającego, o którym mowa w art. 93a § 1 pkt 4 k.k. (pobyt w zakładzie psychiatrycznym). Wobec takiego sprawcy mogą być stosowane jedynie środki zabezpieczające określone w art. 93a § 1 pkt 1–3 k.k. (elektroniczna kontrola miejsca pobytu, terapia, terapia uzależnień).

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2024 r., IV KK 42/24

Przepisy art. 15z zr ust. 1 i 6 ustawy COVID wstrzymywały bieg przedawnienia wykroczeń od 31 marca do 16 maja 2020 r.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2024 r., V KK 24/24

Umyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym to świadome postąpienie wbrew zakazom i nakazom obowiązującym w ruchu drogowym, a nieumyślne naruszenie tych zasad polega na dokonaniu manewru błędnego (ale nie zabronionego) w określonej sytuacji drogowej.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 2024 r., II KK 211/24

Samo prowadzenie czynności wyjaśniających na podstawie art. 54 § 1 k.p.w. nie powoduje wydłużenia okresu przedawnienia ścigania o kolejne dwa lata, ten skutek ma tylko wszczęcie postępowania w sprawach o wykroczenia, które następuje z chwilą wydania przez prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego) zarządzenia o wszczęciu takiego postępowania na podstawie art. 59 § 2 k.p.w.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2024 r., V KK 229/24

Świadkiem w rozumieniu art. 245 k.k. jest zarówno osoba, która złożyła zeznania, została powołana albo wezwana do ich złożenia, jak również osoba, która była świadkiem czynu i posiada wiadomości potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2024 r., III KK 297/24

Ustawowy wymóg określenia w wyroku, jak długo zakaz ma trwać, wyklucza możliwość precyzowania dopiero w postępowaniu wykonawczym okresu zakazu. Czasu obowiązywania

zakazu nie da się więc określić, wykorzystując dyspozycję art. 13 § 1 k.k.w. i zasadę *in dubio pro reo*.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2024 r., III KK 499/23

Przepis art. 86 § 1 k.k. wyklucza możliwość orzeczenia kary łącznej z zastosowaniem zasady absorpcji.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 sierpnia 2024 r., V KK 121/24

Przestępstwo z art. 195 § 1 k.k. polegające na złośliwym przeszkadzaniu w wykonywaniu aktu religijnego charakteryzuje się chęcią dokuczenia, ponizenia lub okazania nieuzasadnionej niechęci czy wrogości co najmniej ograniczającej wolność wyznawania lub przyjmowania religii według własnego wyboru oraz uzewnętrzniania swojej religii przez uprawianie kultu, modlitwę, uczestniczenie w obrzędach, praktykowanie i nauczanie. Jest ono zatem ukierunkowane na penalizację przerywania wykonywania aktu religijnego ze względu na niechęć czy wrogość do tej religii. Samo zaś zakłócenie przebiegu wykonywania aktu religijnego, bez takiej motywacji, wyczerpuje znamiona wykroczenia z art. 51 § 1 k.w.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2024 r., I KK 232/24

Penalizowany w art. 94 § 1 k.w. brak wymaganych uprawnień zachodzi wówczas, gdy dana osoba w ogóle nie uzyskała uprawnień do prowadzenia pojazdu określonej kategorii w sposób wskazany ustawowo, utraciła je w wyniku cofnięcia i musi ponownie ubiegać się o uzyskanie takich uprawnień lub posiadając de facto takie uprawnienia, nie może w danej chwili ich realizować i z nich korzystać z uwagi np. na ich czasowe zawieszenie, niepowodujące jednak ich definitywnej utraty.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2024 r., IV KK 271/24

Niewskazanie okresu obowiązywania orzeczonego zakazu jest rażącym uchybieniem prawa, a konwalidowanie takiego błędu nie jest możliwe w postępowaniu wykonawczym w trybie art. 13 § 1 k.w.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2024 r., I KK 142/24

Mając na względzie brzmienie przepisu art. 6 ust. 1 ustawy z 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, stwierdzić należy, iż zarówno z punktu widzenia wykładni językowej, jak i celowościowej użycie przez ustawodawcę przyimka „w” w odniesieniu do placówek handlowych zwolnionych z zakazu handlu z racji miejsca ich usytuowania z jednej strony wskazuje na relacje przestrzenne, a z drugiej strony na swoistą zależność placówki handlowej od zakładu (obiektu) jednostki, na terenie którego się ona znajduje, stanowiąc jednocześnie o jej subsydiarnym charakterze.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2024 r., III KK 87/24

Orzeczenie środka karnego na podstawie art. 41 § 1a zdanie drugie k.k. jest niezależne od tego, czy sprawca przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności dokonanego na szkodę małoletniego uprzednio zajmował tego rodzaju stanowisko lub

wykonywał zawód tego rodzaju, a popełniony czyn pozostawał w związku z funkcjonalnym zakresem prowadzonej przez niego działalności.

Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., III USK 304/23

Brzmienie art. 95 ust. 2 u.e.r.f.u.s. powinno być dekodowane – z uwagi na jego treść – nie tylko za pomocą językowych metod interpretacyjnych, ale również wymagane jest sięgnięcie do reguł pozajęzykowych. Z tego względu zwrot „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa [...] została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin” daje podstawę do przyjęcia, że ów wyjątek należy interpretować nie tylko przedmiotowo, to znaczy wyłącznie przez pryzmat zasad obliczania emerytury wojskowej wynikających z art. 15a albo 18e ustawy zaopatrzeniowej, ale także podmiotowo, co oznacza konieczność wzięcia pod uwagę adresatów tych przepisów.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2024 r., III USK 247/24

1. Sąd nie może samodzielnie dokonać ustaleń dotyczących stanu zdrowia i stopnia naruszenia sprawności organizmu pod kątem zachowania lub braku zdolności do pracy. Ograniczenie samodzielności sądu w zakresie dokonywania ustaleń wymagających wiadomości specjalnych wynikające z art. 278 § 1 k.p.c. obejmuje również ocenę wzajemnego powiązania ustalonych schorzeń i skutków tych relacji oraz stosowanych procedur leczniczych dla ustalenia przesłanki całkowitej niezdolności do pracy. Sąd nie może – wbrew opinii biegłych, dostarczających sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości, stanowiących łącznie o zdolności do wykonywania zatrudnienia bądź braku takiej zdolności – oprzeć się na własnym przekonaniu, zasadach logicznego myślenia, doświadczeniu życiowym i wiedzy powszechnej, które to kryteria ze zrozumiałych względów nie obejmują specjalistycznej wiedzy medycznej.
2. Specyfika dowodu z opinii biegłego polega między innymi na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to stosownie do treści art. 286 k.p.c. opinii dodatkowego biegłego można żądać jedynie „w razie potrzeby”. Nie można przyjąć, iż sąd zobowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony. Potrzeba powołania innego biegłego powinna zatem wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczasowej złożonej opinii. Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2024 r., II USK 220/24

Decyzja dotycząca odpowiedzialności za należności z tytułu składek osób trzecich ma charakter konstytutywny, gdyż tworzy nowe stosunki prawne zarówno pod względem podmiotowym, jak i przedmiotowym. Podmiotem tych stosunków są bowiem osoby trzecie (a nie podatnik czy płatnik składek), a przedmiotem odpowiedzialność, która odnosi się nie do obowiązku świadczenia dłużnika podatkowego (składkowego), lecz dotyczy pokrycia długu. Nie sposób wobec tego potwierdzić, by istniała jakakolwiek podstawa nadania statusu strony w postępowaniu osobie, która nie może w toku tego postępowania wykazać interesu prawnego, a takowy może powstać dopiero w przyszłości. Z tego samego powodu nie zachodzi nieważność postępowania.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2024 r., II PSK 7/24

Zgodnie z art. 49 k.p. w razie zastosowania okresu wypowiedzenia krótszego niż wymagany umowa o pracę rozwiązuje się z upływem okresu wymaganego, a pracownikowi przysługuje wynagrodzenie do czasu rozwiązania umowy. Przepis ten nie dotyczy umownego skrócenia okresu wypowiedzenia, w szczególności na podstawie art. 36 § 6 k.p., strony bowiem zgodnie ustalają wcześniejszy termin rozwiązania umowy o pracę (pracownik nie nabywa także prawa do odszkodowania w wysokości wynagrodzenia za pracę, które pracownik otrzymałby, gdyby nie doszło do takiego skrócenia okresu wypowiedzenia).

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2024 r., II USK 96/24

1. Wyrażonej w art. 6 k.c. reguły rozkładu ciężaru dowodu nie można rozumieć w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, obowiązek dowodzenia wszelkich faktów o zasadniczym dla rozstrzygnięcia sporu znaczeniu spoczywa na stronie powodowej (w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych – na osobie odwołującej się od decyzji organu rentowego). Jeżeli jedna ze stron wykazała wystąpienie faktów przemawiających za słusznością jej stanowiska, to wówczas na drugiej stronie procesu spoczywa ciężar udowodnienia okoliczności podważających ten wniosek.
2. W postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych rozkład ciężaru dowodów będzie zależał od rodzaju decyzji. Jeżeli jest to decyzja, w której organ zmienia sytuację prawną ubezpieczonego, to powinien wykazać uzasadniające ją przesłanki faktyczne.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2024 r., III USK 162/23

W przypadku wypłacanych stypendiów naukowych w rozumieniu art. 21 ust. 1 pkt 39 u.p.d.o.f. trudno uznać te świadczenia za przychód ze stosunku pracy zwolniony z oskładkowania. Zgodnie z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczególnych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych osiągniany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 u.s.u.s. oraz § 2 tego rozporządzenia. Przepisy te zawierają zamknięty katalog wyłączeń przedmiotowych, to jest rodzajów przychodów ze stosunku pracy, które zwolnione są z oskładkowania. Katalog ten powinien być ściśle interpretowany.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r., II USK 334/23

Funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej, którego niezdolność do pracy powstała w trakcie pełnienia służby i trwała nieprzerwanie do wygaśnięcia stosunku służbowego, a następnie po zakończeniu służby, oraz który z tego tytułu pobierał zasiłek chorobowy, z wnioskiem o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego wystąpił zaś po 1 stycznia 2018 r., może uzyskać prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie przepisów ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2024 r., I USK 2/24

Wspólnik spółki jawnej jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność, zgodnie z art. 13 pkt 4 u.s.u.s., podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, to jest od dnia uzyskania statusu wspólnika do dnia utraty takiego statusu. Zatem wpis spółki jawnej do KRS i brak jej wykreślenia (mimo nieprowadzenia działalności przez spółkę) stanowi samodzielną podstawę podlegania ubezpieczeniom społecznym przez wspólników takiej spółki.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2024 r., II USK 341/23

Jeśli sąd ustala, że strona kwestionowanej – jako pozorna – umowy świadczyła pracę, wówczas dla prawidłowego ustalenia tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym konieczne jest jednoznaczne przesądzenie, czy sposób wykonywania umowy spełnia przesłanki z art. 22 § 1 k.p. W tym celu bada się okoliczności i warunki, w jakich dana osoba wykonuje czynności na rzecz innego podmiotu prawa, i dopiero w wyniku tego badania rozstrzyga się, czy czynności te świadczone są w warunkach wskazujących na stosunek pracy.

Bibliografia

- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., I CSK 4131/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., I CSK 4141/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., I CSK 4019/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2024 r., I CSK 2482/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2312/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2335/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2387/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2249/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., I CSK 2269/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., III USK 304/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2024 r., I CSK 2975/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2024 r., II USK 220/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2024 r., III USK 247/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2024 r., I CNP 68/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2024 r., I CSK 2326/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2024 r., I KK 334/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2024 r., II KO 96/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2024 r., II PSK 7/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2024 r., II USK 96/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2024 r., I CSK 2706/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2024 r., III KK 302/20.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2024 r., III CZ 137/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2024 r., I CSK 2563/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2024 r., I CSK 984/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2024 r., I CSK 2553/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2024 r., I CSK 2704/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2024 r., II KK 229/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2024 r., III USK 162/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2024 r., I CSK 3343/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2024 r., I CSK 1876/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2024 r., I CSK 3301/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r., III CZ 128/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2024 r., II USK 334/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2024 r., I CSK 1758/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2024 r., III CZ 64/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2024 r., V KK 229/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2024 r., I CSK 815/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 sierpnia 2024 r., V KK 121/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2024 r., III CZ 108/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2024 r., I CSK 2273/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2024 r., I CSK 1400/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2024 r., I KK 142/24.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2024 r., I USK 2/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2024 r., I CSK 2144/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2024 r., I CSK 2151/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2024 r., I CSK 3363/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2024 r., II USK 341/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2024 r., III CZP 1/24.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., I KZP 3/24.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2024 r., III CZP 5/24.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2024 r., III CZP 3/24.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2024 r., III CZP 64/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2024 r., III CZP 2/24.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2024 r., III CZP 65/23.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2024 r., III CZP 61/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2024 r., V KK 334/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2024 r., II KK 489/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2024 r., III KK 379/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2024 r., V KK 278/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2024 r., IV KK 203/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2024 r., II KK 264/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2024 r., II KK 312/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2024 r., IV KK 42/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2024 r., V KK 24/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 2024 r., II KK 211/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2024 r., II CSKP 1929/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2024 r., III KK 297/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2024 r., III KK 499/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2024 r., I KK 232/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2024 r., IV KK 271/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2024 r., II CSKP 1357/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2024 r., III KK 87/24.